

גליון 536
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דוד לייבוס, תמונה על ידי אריאל לייבוס

סיפורי חז"ל

שלח לחמך על פני המים

בר קפרא היה חופר על שפת ימה של קיסרי, וראה ספינה שטבעה בים הגדול, ונציב העיר עולה מתוכה ערום. כשראהו בר קפרא, בא אצלו ושאל בשלומו, ונתן לו שני סלעים, והכניסו לביתו, האכילהו והשקהו, ונתן לו עוד שלושה סלעים אחרים. אמר לו בר קפרא אדם גדול שכמותך, ראוי שיהיו עוד מעות בידך להוצאות אחרות. לאחר ימים נשבו יהודים באותה עיר, אמרו, מי ילך ויפייס עלינו? אמרו זה לזה ילך בר קפרא שהוא חשוב אצל המלכות. אמר להם בר קפרא, ויודעים אתם שמלכות זו עושה כלום בחינם? אמרו, ליש כאן חמש מאות דינר, טול אותם ולך ופייס עלינו. נטל בר קפרא חמש מאות דינר ועלה למלכות, כשראה אותו נציב העיר, עמד על רגליו ושאל בשלומו, ואמר לו, למה טרח ובא רבי לכאן? אמר לו בר קפרא, בבקשה ממך שתרחם על אותם היהודים, אמר לו נציב העיר כלום יודע אתה שמלכות זו עושה דבר בחינם? אמר לו בר קפרא, יש עמי חמש מאות דינר, טול אותם ופייס עלינו. אמר לו שר העיר, אותם הדינרים יהיו ממושכנים לך תחת מאכל ומשתה שהאכלתני והשקיתני בביתך, ואתה לך לשלום ובכבוד גדול. קראו על בר קפרא מקרא זה "שלח לחמך על פני המים כי ברוב הימים תמצאנו"

(לפי קהלת רבה)

פרשת השבוע

של הקב"ה, ויזכור אהבתו ויעור משנתו ושגיונותיו בהבלי הזמן, וידע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים, אלא ידיעת צור העולם, ומיד הוא חוזר לדעתו והולך בדרכי מישרים". על דברים אלה היה רבי יחזקאל אומר, אתם שומעו? בכל פעם שנכנסים ויוצאים ורואים את המזווה, חייבים להיזכר שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים, אלא ידיעת צור העולם, היזכר כמה פעמים ביום רואה אדם את המזווה, ובכל פעם חוזרת המזווה ומשננת לו, דע שאין דבר העומד לעולם ולעולמי עולמים אלא ידיעת צור העולם. באומרו דבר זה היה הרב זצ"ל מרבה בבכי, כמה התעוררות יש בזה. והרמב"ם ממשיך בדבריו שם, אמרו חכמים הראשונים, כל מי שיש לו תפילין בראשו ובורעו, וציצית בבגדו, ומזווה בפתחו, מוחזק הוא שלא יחטא, שהרי יש לו מזכירין רבים, והם הם המלאכים שמצילין אותו מלחטוא, שנאמר חונה מלאך ה' סביב ליראיו ויחלצם (תהלים לד) והיה הרב ז"ל חוזר ומשנן את דברי הרמב"ם הללו ומתרגש ובוכה.

והסיר ה' ממך כל חולי (ו' - ט"ו) מסופר על הרה"ק ר' פישל מסטריקוב זיע"א, שהיה נוהג לקחת בכל לילה קודם השינה מעט יי"ש, והיה מברך עליו, טועם קצת ואומר, "לחיים רבוננו של עולם, מקור וחי החיים, לילה טוב לך רבוננו של עולם. פעם אחת פירש הרבי את כוונתו, שהוא מכין שתהיה לכל חולי ישראל המוטלים על ערש דוי, רפואה שלמה במהרה, כי על הרוב לפי דרך הטבע, בלילה המחלה מתגברת יותר ויותר, וצר להם לחולים, ומכיון שכתוב "בכל צרתם לו צר" כביכול, לכן כשיהיה לילה טוב לחולי ישראל, אז בודאי יהיה מזה תענוג ונחת רוח לשם יתברך.

וכתבתם על מזוזות ביתך ובשעריך (י"א - ב')

מסופר על הרה"ק רבי יחזקאל אברמסקי זיע"א, שהיה רגיל לצטט בעל פה מתוך בכי את לשון הרמב"ם (הלכות מזווה פרק ו' הלכה יג) "חייב אדם להזהר במזווה, מפני שהיא חובת הכל תמיד, וכל זמן שיכנס ויצא יפגע ביחוד השם שמו

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:56 ת"א: 7:58 ר"ת: 8:32

עקב

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:43 ת"א: 6:58

חילכם, אולי תואילו ללמדנו גם אנו, אחת ולתמיד, כיצד מחוללים מופתים שכאלו!..."

"מאיר, מוכן לגלות לכם את הרוז" השיב הרבי - "אולם, בתחילה, עליכם להשיב למאיר על קושיה שיש לו": הגמ' במסכת ברכות (לד'): אומרת: "אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא, שהיה מתפלל על החולים, ואמר: זה חי וזה מת!" וקשה: מילא "זה חי", היה לו לומר, משום מבשר טוב, אולם, "זה מת", מי ביקש ממנו לומר, והלא שנינו בפסחים (ג): דאין לו לאדם לבשר בשורה רעה, משום "ומוציא דיבה הוא כסיל", כל שכן, שלא היה לו להקדים ולבשר על הרעה בטרם קרתה? לא היה בידי הגאון ובנו מענה על הקושיה.

נענה רבינו ואמר: "מאיר יתריך!", הגמ' אומרת (מועד קטן טז): "מי מושל בי?" צדיק! שאני גוזר גזירה ומבטלה! ולכאורה קשה, האיך יתכן לשנות את גזירת הבורא, יתברך שמו. אולם, התירוץ הוא, על פי הגמ' ברכות (סב): "ואדם אתן תחתיך" (ישעיה מג) - אל תקרי אדם אלא אדום, שנפש הרשע ניתנת לכפרה תחת נפש הצדיק. וא"כ, הווה אומר, כי באמת הצדיק אינו מבטל את גזירת הבורא, אלא מעבירה מן האדם הכשר על ראש הרשע!

"ומעתה, יובנו היטב דבריו של רבי חנינא בן דוסא, שהיה אומר, "זה חי" - כלומר, החולה שעליו התפלל עתה, יחיה. "וזה מת" - רשע פלוני, ימות תחתיו ויהיה כפרתו!..."

ובכן - סיים הרבי ואמר - "אף מאיר אומר כן: פלוני החולה, חי ויחיה! ואילו הכומר הרשע, צורר היהודים, המתגורר ברחוב פלוני, פה בלמברג, ימות תחתיו! ואם עדיין אינכם מאמינים, שילחו את שמשכם גם למעונו של הכומר, וראו, הצדקו דברי מאיר!" לא חלפה שעה ארוכה, עד ששב השמש גם משם, ואישר, כי הכומר, אכן, מת, זה לא מכבר, במיתה חטופה!..."

הגאון ובנו האזינו לדברים בהשתאות עצומה, ולמדו, מתוך כך, להכיר, בעומק חכמתו וצדקתו. ושמו של הרבי, נותר מני אז קדוש ונערץ, בעיני הגאון בעל הישועות יעקב ובעיני בנו,

מי מושל בי? צדיק! שאני גוזר גזירה ומבטלה!

מסופר: יום אחד נפגש הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זיע"א עם הרה"ק יעקב משולם אורנשטיין בעל הישועות יעקב" זיע"א (יומא דהילולא כ"ה מנ"א) רכה של לבוב - למברג, ועם בנו, הגאון רבי מרדכי זאב. לעת ביקור שערך הרבי בעיר, ונכנס, תוך כדי כך, לבקר במעונו של המרא דאתרא.

בעודו יושב במחיצת מארחיו, הופיעה בחדר, אחת מן הנכבדות שבתושבות הקהילה, וביקשה רשות לשטוח את בקשתה לפני הרבי. משנתן לה הגאון, מרא דאתרא ובעל הבית, את הרשות, פתחה זו ושפכה את מר לבה לפני הרבי, על אודות בעלה, אחד מחשובי הקהל, אשר מזה שבועות מספר נפל לחולי כבד, ואף טובי הרופאים הצהירו מפורשות, כי נואשו כבר מחיו...!

הרכין הרבי את ראשו על חזהו, נתהרהר קימעה, אחר השיב: "שובי לביתך לשלום, ומצאי את בעלך בריא כאחד האדם!"... הרב ובנו, אשר מודעים היו היטב למצבו האנוש של החולה, הופתעו מאד מתשובתו, והדבר היה ניכר על פניהם.

"למה לכם להרהר אחרי מאיר, בטרם נוכחתם לדעת אם צדקו דבריו אם לאו?" - החזיר להם הרבי על אתר. "והאיך לא נהרהר" - התנצל בן הרב - "כאשר דברים אלו נראים שסותרים בעליל את המציאות?"

השיב להם הרבי: "ועדיין סומכים אתם על השערה בלבד? הואילו נא לשגר את שמשכם אל בית החולה, יראה בעיניו, וישוב ויספר לכם, אם אמת היה בפי מאיר, אם לא!..." נענו הרבנים להצעה, ושלחו את שמשם אל בית החולה. לא ארכה השעה, עד ששב הלה מלא התפעלות, והעיד, כי כמו עיניו ראה זה עתה את החולה, כשהוא מסתובב בביתו על רגליו, בריא ושלם ללא שום דופי!

בעל הישועות יעקב ובנו, הביטו בפני רעהו נדהמים, כשהדיבור נעתק מפיהם. משחזרו אל עשתונותיהם, נענה רבה של למברג ואמר אל הרבי: "אם אכן כה רב ונשגב

משל ונמשל

והיה עקב תשמעון וגו' ושמר ה' אלהיך לך וגו'
אשר נשבע לאבותיך (ח' – י"ב)

יש להבין מדוע צריך השם יתברך לשמור להם חסדי אבות, והרי אם הם בעצמם ישמעו וישמרו את המצוות אינם זקוקים לזכות אבות ויכולים לקבל שכר בכוחות עצמם.

והענין יובן על פי, משל לאדם זקן אחד שהיה לו בן קטן והיה לו בעבורו אלף זהובים. קרא האב לאחד מאוהביו ואמר לו שיהיה אפוטרופוס לבנו, לגדלו ולהשגיח על רכושו, ולהיות מאוכלי שלחנו, וכן היה לאחר שהאב נפטר לבית עולמו, לקח אותו ידיד את בנו, ומינה אותו להיות פקיד בבית מסחרו, ופסק לו שכר קצוב לשנה. לאחר שעברו כמה שנים, שמע הנער כי יש לו אצל בעל הבית שלו אלף זהובים, בירושה שנשאר לו מאביו, ואמר בלבו, למה לי להתייגע ולסמוך על שולחן אחרים, ניגש הנער אצל בעליו ואמר לו, תן לי את כספי ואתפרנס משלי בלי יגיעה, אמר לו בעל הבית, אם רצונך לקחת תוכל לקחת, אבל אם תשמע לעצתי, שמור לך את המעות ולא תקח עתה מאומה, כי המעות יתבזבוזו לך ותשאר ריק מכל וכל, לכן עדיף יותר שתתייגע באיזה עסק, ותאכל ותשבע, וכספך יהיה שמור אצלי כפי שהיה שמור עד היום, ובבוא העת יהיה לך את הכסף להשתמש בו, לצרכי נישואין וקניית דירה וכדומה.

הנמשל: אבותינו הקדושים הפקידו אצל הקדוש ברוך הוא, את זכותם שיהיה שמור בעד בניהם אחריהם, ואם הוא יתברך יתן לנו את הירושה מיד, הלא נאכל אותה פרוטה פרוטה, עד אשר יתמו זכות אבות, לכן אמר והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה, ותתייגעו בעבודה, אז יהיה הריח שלכם ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

תמים תהיה עם ה' אלוקיך

מסופר: באחד הימים התעורר בליבו של הרה"ק יהודה לייב זיע"א הידוע בשם המוכיח מפולנאה רצון ללמוד את שפת החיות והעופות. הוא החליט לנסוע אל רבו הבעל שם טוב הקדוש זיע"א ולבקש שיואיל ללמדו חכמה זו. בביתו של הבעש"ט שהו אותה עת מבקרים רבים, והרבי לא הקדיש תשומת לב לתלמידו החביב שהגיע זה עתה, המוכיח התפלא על יחסו של רבו, ברם מפני רצונו העז ללמוד את שפת החיות, החליט להישאר ולחכות לשעת כושר מתאימה לבקש את בקשתו.

סוף סוף הגיעה ההזדמנות המיוחלת, הבעל שם טוב הזמין את המוכיח להצטרף אליו לנסיעה, שמח המוכיח וקיווה שבמהלך המסע יאות רבו להטות אוזן לבקשתו. כשהגיעו למלון דרכים פנה הבעל שם טוב לנוח בחדרו בעליית הגג, המוכיח המתין שרבו ייעור משנתו ועלה בסולם אל העלייה, בהגיעו לשלב האחרון הבחין בפני רבו הבורעים כלפיד אש, נבהל מאד וכמעט נפל מהסולם מרוב פחד. עמוד אל תירא, אמר הבעל שם טוב, מה אתה מבקש? הפחד שיתק את המוכיח, הוא לא הצליח לפצות את פיו, בצאתם מהמלון הזמין הבעל שם טוב את תלמידו לשבת לידו במרכבה, כאשר התיישבו פנה אליו הבעל שם טוב ואמר, אני יודע שהגעת אלי כדי ללמוד את שיחת החיות והעופות, ובכן בוא ואבאר לך את העניין. המוכיח התרגש הנה הגיע הרגע המיוחל שכה ציפה לו, הוא הקשיב בריכוז להסבר העמוק. הבעל שם טוב גילה למוכיח את כל הסודות עד שידע את החכמה על בוריה, תוך כדי האזנה להסבר רבו, התחיל המוכיח מבלי משים להטות אוזן לשיחת העופות, הבהמות והחיות. להפתעתו הוא הבין את שפתם. שמחה עצומה מילאה את ליבו, הנה חלמו התגשם, הבעל שם טוב סיים את הסברו העמוק ושאל, הבנת היטב את החכמה? כן, השיב המוכיח.

הבעל שם טוב הרים את ידיו והעבירן על פניו של תלמידו, באותו רגע שכח המוכיח את כל הסודות אותם שמע מרבו, בויכרונו נותרו רק מילות ההקדמה. למראה מבוכתו חיך הבעל שם טוב ואמר, אילו היית צריך להבין את החיות לצורך עבודת הבורא, הייתי מזדרז ללמדך חכמה זו, אבל שאינך זקוק לחכמה זו לצורך עבודת ה' לימדתי אותך רק כדי להרוות צימאונך, ומיד אחרי הלימוד שכחת הכל. "תמים תהיה עם ה' אלוקיך".

צ'ין אדם לחברו

התחשבות בזולת

מסופר על הרה"ק רבי חיים פאלאג'י זיע"א, שכאשר היה יוצא לאחר הדרשה לשוב לביתו, היה מסבב להגיע לביתו בדרך הארוכה, בכדי שהרבנית אשתו של הרב שיהיה לפניו, לא תראה אותו ותבא לידי צער חלילה.

שליח לדבר מצוה

מעשה ונציב אחד מחו"ל שתמך בכספו בבני הישוב שבירושלים, שלח להרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד רבה של ירושלים זיע"א סכום כסף שיעבירו לנצרך אחד. מיד עם התקבל הכסף ירד רבי יוסף חיים בכבודו ובעצמו לביתו של האיש, כדי למסור לו את השטר, אך מאחר ורק בני הבית היו אותה שעה בבית חזר על עקבותיו. לאחר שעה קלה הגיע האיש לביתו של רבי יוסף חיים חרד כולו, וביקש לדעת על מה ומפני מה ביקר הרב בכבודו ובעצמו בביתו, כיון ששמע שהיה זה בגלל הכסף שהגיע עבורו, וגם ראה שרבי יוסף חיים התכונן לגשת אליו שנית, חש אי נעימות רבה והתחיל להצטדק וכי לשם כך הטריח הרב את עצמו? הלוא יכול לעשות זאת ע"י שליח, ואם כבר היה בביתו מדוע לא השאיר את השטר בידי בני הבית, ולמה לו לטרוח שנית? ענה לו רבי חיים בתמימות ובטוב לב, הלוא השולח כתב לי במפורש שאני אמסור את הכסף לידך, וכי איך

אוכל לעשות זאת ע"י שליח או למסרו לידי בני הבית? הרי אהיה כמועל בשליחות, ומלבד זאת אם הקב"ה אנה לידי מצוה גדולה כזו לשמח לב איש ומשפחתו בשעה שצר לו האמסור זאת לשליח?

ואהבת לרעך כמוך מדאורייתא

מסופר: באחד השבועות האחרונים לחייו של הרה"ק רבי יחזקאל סרנא ראש ישיבת חברון זיע"א, כשהוא חולה ורפה אונים, התאמץ לעלות במוצש"ק לתפלת מעריב להיכל הישיבה. כשהגיע למדרגות התברר שכבר סיימו להתפלל, אולם הוא המשיך והשתרך בשארית כוחותיו בכדי להגיע אל ההיכל. שאל אותו מלווהו טירחה זו למה? הן כבר גמרו להתפלל. נתן בו רבי יחזקאל עינים טובות והשיב, תפילה בציבור היא מדרבנן, ק"ו לערבית שהיא רשות, ואילו לברך את בני הישיבה בשבוע טוב הוא "ואהבת לרעך כמוך" מדאורייתא.

מלבוש מיוחד לכעס

מסופר על הרה"ק רבי יצחק מווארקו זיע"א, שהיה לו מעיל מיוחד הנקרא "מעיל הרוגז", וכל אימת שחש כי הרוגז והכעס עומדים להשתלט עליו, היה נכנס לחדרו ללבוש את המעיל המיוחד לעת שכזו. ועד אשר הספיק ללבוש את המעיל, פג הכעס ונעלם כלא היה.

תילולא דצדקיא

שבת קודש כ"ג מנ"א
הרה"ק רבי דב בעריש גוטליב ב"ר יעקב (יד הקטנה על הרמב"ם - תקפ"ח)
יום ראשון כ"ד מנ"א
הרה"ק רבי אפרים ולמן מרגליות ב"ר מנחם מאניש (מטה אפרים - תקפ"ח)
יום שני כ"ה מנ"א
הרה"ק רבי ישכר דב בער מזולטשוב ב"ר יהודה לייב (בת עיני - תקנ"ה)
הרה"ק רבי אברהם חיים מלינסק ב"ר נפתלי מראפשיץ (תקצ"א)
הרה"ק רבי יעקב אורנשטיין ב"ר מרדכי זאב (ישועות יעקב - תקצ"ט)
יום שלישי כ"ז מנ"א
הרה"ק רבי נח נפתלי מקאברין ב"ר ישראל יעקב (תרמ"ט)
הרה"ק רבי יואל מסאטמר ב"ר חננניא יו"ט ליפא (תשל"ט)
יום רביעי כ"ז מנ"א
הרה"ק רבי יהושע אב"ד קראקא ב"ר יוסף (מגיני שלמה ת"ח)
הרה"ק רבי צבי הירש (ר' הערשלה) מספינקא ב"ר אברהם אביש (תשנ"ז)
יום שישי כ"ט מנ"א
הרה"ק רבי שמואל סלנט ב"ר צבי הירש (רבה של ירושלים - תרס"ט)
הרה"ק רבי יוסף מאיר ממחננובקה ב"ר אברהם יהושע העשיל מסקווירא (תרע"ז)
הרה"ק רבי אברהם דב מראחמיסטריווקא ב"ר מנחם נחום (תש"ה)
הרה"ק רבי אליעזר זוסיא מסקולען ב"ר ישראל אברהם (תשמ"ב)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נמליאל הכהן רבטובין שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רמזים וספי תרומים על המצוות.

תלמוד תורה (י"א)

א) תחילת דינו של אדם בעולם הבא על מה שלא עסק בתורה, ואחר כך דנים אותו על שאר מעשיו. (סנהדרין דף ז' ע"א)
ב) חייב ללמוד תורה עד יום מותו, שנאמר (דברים ד', ט') ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך, וכל זמן שלא יעסוק בתורה הוא שוכח. (ש"ע יור"ד סימן רמ"ו, סעיף ג')
ג) אין מלמדין תורה לתלמיד שאינו הגון, אלא מחזירין אותו למוטב, ומנהיגין אותו בדרך ישרה ובודקין אותו, ואח"כ מכניסין אותו לבית המדרש, ומלמדין אותו. (שם, סעיף ז')

בחטות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

קרית קרעטשניף רחובות

טל': 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

מברכין חודש אלול

המולד ביום שבת קודש

בשעה 8:16 דקות 5 חלקים

ר"ח יהיה ביום שבת וביום ראשון